

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 8P/37/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5615205075
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2015:5615205075.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš v právnej veci starostlivosti o maloleté deti F. - L., nar. XX. XX. XXXX a H., nar. XX. XX. XXXX, bytom U. N. Y. - T., X.. T. XXX/X, zastúpených kolíznym opatrovníkom: Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, deti rodičov: T. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. Y., X.. T. XXX/X, právne zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Jančim, so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Garbiarska 695 a L. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. Y., X.. T. XXX/X, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Tamarou Maďarovou, so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Tranovského 1, v konaní o návrhu otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti, samosudkyňou JUDr. Janou Haluškovou takto

rozhodol:

Súd návrh otca v celom rozsahu **z a m i e t a**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Dňa 04.06.2015 bolo začaté konanie o neúplnom návrhu otca maloletých detí na zmenu osobnej starostlivosti spočívajúcu v tom, že maloleté deti budú zverené do jeho osobnej starostlivosti a matka bude zaviazaná platením výživného z dôvodu, že nezabezpečuje riadne starostlivosť o maloletých.

Tunajší okresný súd návrh otca z 22.10.2015 na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým budú maloleté deti odovzdané do osobnej starostlivosti otca s právom zastupovať, spravovať majetok maloletých a zaviazaním matky platením výživného na každé z maloletých detí po 100 eur mesačne uznesením č. k. 8P/37/2015-63 z 26.10.2015 ako nedôvodný zamietol. Otec odôvodnil návrh tým, že po prvom pojednávaní, ktoré bolo konané na tunajšom okresnom súde 15.10.2015 o 12.30 hod. si matka podľa dohody s otcom mala deti vyzdvihnúť o 16.30 hod., nedostavila sa však na dohodnuté miesto. Vo večerných hodinách otec obdržal telefonát od osoby, ktorá sa predstavila ako policajt a uviedla, že matka leží pred pohostinstvom pred železničnou stanicou Liptovský Mikuláš pod značným vplyvom alkoholu. Dňa 16.10.2015 sa otec vo večerných hodinách dozvedel, že matka je hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení nemocnice, odkiaľ mala byť prepustená 21.10.2015. Z uvedeného otec vyvodzuje existenciu dôvodnej obavy, že vývoj a zdravotný stav maloletých detí počas starostlivosti matky sú ohrozené.

Pripojeným spisom tunajšieho okresného súdu sp. zn. 8P/70/2013 súd zistil, že rozsudkom č. k. 8P/70/2013-126 zo dňa 04.06.2014 boli maloleté deti F. zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená ich zastupovať, spravovať ich majetok v bežných veciach, otec bol zaviazaný platením výživného po 100 eur mesačne na maloletého L. F. a po 50 eur mesačne na maloletého H. F.. Zároveň bol nad výchovou maloletých detí po dobu šiestich mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku nariadený dohľad, vykonávaný dvakrát týždenne v súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský

Mikuláš. Rozsudok bol potvrdený Rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5CoP/71/2014-173 zo dňa 30.09.2014; právoplatnosť nadobudol 17.10.2014.

Zo spisu tunajšieho okresného súdu sp. zn. 9P/98/2014 je preukázané, že stará matka maloletých Y. F. podala návrh na ich zverenie do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Jej návrh bol zamietnutý rozsudkom tunajšieho okresného súdu č. k. 9P/98/2014-98 zo dňa 26.11.2014, právoplatným dňa 23.12.2014; rozsudok odôvodnenie neobsahuje.

Pripojeným spisom sp. zn. 4P/11/2015 je preukázané, že otec maloletých podal návrh na rozvod manželstva s matkou Silviou Baranovičovu, ktorý vzal späť, preto bolo konanie zastavené.

Napokon je spisom tunajšieho okresného súdu sp. zn. 9P/33/2015 preukázané, že rozsudkom zo dňa 07.08.2015 č. k. 9P/33/2015-35, právoplatným 21.08.2015 bol nad výchovou maloletých detí určený dohľad vykonávaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš jedenkrát mesačne po dobu jedného roka, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku. Konanie bolo začaté súdom uznesením č. k. 9P/33/2015-8 zo dňa 27.04.2015 z podnetu kolízneho opatrovníka maloletých detí.

Otec na pojednávaniach vypovedal, že podal tento návrh preto, že manželka v poslednej dobe zanedbáva svoje povinnosti v domácnosti. Majú neporiadené, všade je špina, neumyté okná, neopráté prádlo, nenavarené. Pred druhým pojednávaním uviedol, že manželka sa snaží, no deti nezvláda bez ohľadu na to, či je opitá alebo triezva, on jej musí s nimi pomáhať. Vedú spoločnú domácnosť. V lete v konaní 9P/33/2015 neboli zistené nedostatky v domácnosti, pretože keď chodia pracovníčky zo sociálneho úradu, tak sa snaží. Obe deti vyžadujú zvýšenú starostlivosť vzhľadom na poruchy správania u L., mladší H. napodobňuje staršieho. H. si napr. zmyslí, že chce variť, búcha, trieska hrncami, dá ich na platničku, zapína. Manželka nereaguje adekvátne, nedokáže ho od tejto činnosti odradiť tak, aby sa dieťa nepopálilo. Ona mu povie choď preč, ale H. ju nerešpektuje, robí si svoje. Keď dieťa pošle v tejto situácii on, samozrejme na prvýkrát preč nejde. On ho odtiahne, postaví sa pred pec a tým mu zabráni. Manželka mu stále vysvetľuje H., poď preč, ublížiš si, možno je to aj jeho povahou. Deti nosí on k svojim rodičom, keď je v práci. Odniesie ich už večer pred dennou smenou, ktorá je od 06.00 do 18.00 hod., potom príde ráno po deti. Na druhý deň je s nimi 4 alebo 5 hodín a opäť ich nechá u rodičov. Deti berie preto, že manželka sa o ne nestará. Deti sú u jeho matky tak tri dni do týždňa. Na otázku súdu, ako trávi rodina čas, keď manželka nemá vypité otec odpovedal, že po príchode domov sa snaží manželke povedať, čo má robiť, že treba navariť. Mladší H. si od ženy nezoberie ani čaj, treba mu ho podať, hoci ho ona donesie. Nespokojnosť prejavuje tak, že manželku bije. Na otázku súdu, či sa takto dieťa správa len v prítomnosti otca, alebo stále, uviedol, že keď je dieťa s ňou, musí sa prispôbiť, čo má robiť. Maloletý H. má tri a pol roka, ešte mu matka dáva plienky. Vždy ju musel tlačiť k tomu, aby dieťa dávala na nočník. Starší L. už nechodí do špeciálnej MŠ v N.. R., ale od 02.09.2015 do MŠ L. U. N.. Y., kde sa adaptoval dobre. O zmene materskej školy rozhodol on. Aj na zápise do školy so L. bol on, L. nerozprával a nespolupracoval. Tak si otec nechal poradiť a rozhodol, že dieťa nepôjde do prvého ročníka. Ženy sa pýtal, ona usúdila tiež, že pre dieťa je to lepšie. V tomto sa zhodli. Jeho predstava je taká, že by naďalej chodil do práce, počas jeho neprítomnosti by sa o deti starala stará matka, teda jeho matka, s čím ona súhlasí. Ak by mu boli deti zverené, presťahoval by sa k svojej matke do trojizbového bytu, kde teraz bývajú jeho rodičia dôchodcovia, pretože jeho sestra tam už v podstate nebýva. Tri predošlé podané návrhy na rozvod manželstva zobrať späť, lebo sa vždy snažil manželstvo naštartovať. Agresivita manželky sa prejavuje kričaním, vyhrázkami, vyhráža sa podaním trestného oznámenia, viackrát povedala, že ho v spánku zabije. Vidia to aj deti. Nepoprel, že deti majú svoju matku radi, ale nemajú radi to, čo robí, boja sa jej. Chlapci majú radi aj svojho otca, mladší na ňom doslova lipne. K jeho matke majú deti veľmi dobrý, pozitívny vzťah. Volajú ju starká a niekedy mama. Je pravdou, že matka nemôže prísť do bytu jeho rodičov, môže však deti stretnúť vonku alebo v škôlke. Môže si to dohodnúť s jeho matkou telefonicky.

Matka na pojednávaniach uvádzala, že nie všetko vo výpovedi otca je pravda. Keď majú deti prísť domov, je navarené, upratané aj riad je umytý. Pred dvoma týždňami bola s mladším synom u lekárky, starú matku musela prehovárať, aby jej dieťa dala, že chce ísť s ním k lekárke, hovorila, že nie je chorý a potom vravela, že má byť do hodiny naspäť. Potom chcela ísť do škôlky po L., ale stará matka jej zabránila tým, že jej povedala, aby som po L. nešla, že má zo mňa paniku. Doma z nej dieťa nemá paniku, hrá sa s ňou. Starí rodičia proti nej poštvali staršieho syna a snažia sa už aj toho mladšieho. Starší syn ju nerešpektuje, je proti nej nahuckaný, papuľuje jej. Keď chcela mladšieho syna obliecť, alebo dať

na nočník, tak jej manžel povedal, aby to nechala tak, že on to spraví. Stará matka jej nedvíha telefón, zabraňuje jej chodiť von s deťmi. Problém je v tom, že obe deti sú choré a jej sa ťažko zabezpečuje samej starostlivosť o ne. Potrebovala by pomoc manžela. Manžel zabezpečuje starostlivosť spolu so svojou matkou. Jej svokra s manželom pomáhajú, ale zabraňujú jej styky s deťmi. Je jej ťažké povedať, či by zvládla starostlivosť o obidve deti sama. Ona je chorá, aj deti sú choré. Manželovi so starostlivosťou o deti pomáha jeho matka. Keby aj jej niekto pomáhal, starostlivosť zvládne. Zvládla by starostlivosť o obidve deti počas jedného týždňa, keby boli zverené do striedavej osobnej starostlivosti. Nepoprela, že chodíeva po pohostinských zariadeniach, pije víno. Na depresiu berie lieky pravidelne, ale keď si vypije, vtedy si tie lieky nedá. Psychiatrička vie o všetkom. Ústavné liečenie počas tohto konania nastúpila, bola tam tri dni, bolo jej smutno za deťmi. Do ich manželstva strašne zasahujú obidvaja manželovi rodičia.

Právny zástupca otca detí v záverečnom prednese uviedol, že v priebehu konania bola preukázaná dôvodnosť návrhu, ktorý je v záujme maloletých detí. Matka má svoje problémy, bola hospitalizovaná aj počas tohto konania. Otec pracuje a zabezpečuje bežné veci týkajúce sa maloletých detí, stravy, ich záujmov. Z obavy o zdravie detí väčšinu času trávi u svojej matky. Otec nechce matku detí opustiť, dáva jej pomocnú ruku, nechce sa rozviešť a opustiť spoločnú domácnosť. Dochádza však k ohrozovaniu záujmu, zdravia detí.

Právna zástupkyňa matky detí poukázala na to, či nie je dôvod, vzhľadom na faktické spolužitie rodičov, na zrušenie pôvodného rozhodnutia o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky. Čo sa týka snahy otca o pomoc matke maloletých detí, jej zdravotné problémy sú dôsledkom napätej situácie v rodine. Ak sa súd nestotožní s uvedeným právnym názorom o faktickom spolužití rodičov a detí zverí do osobnej starostlivosti otca, navrhla, aby matka bola zaviazaná platením minimálneho výživného v zmysle zákona o rodine. Pre tento prípad matka zvažovala aj podanie návrhu na úpravu styku s deťmi v obave, ktorá je dôvodná, že jej bude bránené v styku s deťmi otcom aj jeho matkou. Zatiaľ sa však rozhodla túto situáciu riešiť, pretože matka verí sľubom otca o zotrvaní v spoločnej domácnosti a poskytovaní pomoci jej osobe.

Kolízny opatrovník maloletých zdôraznil, že maloleté deti potrebujú v rovnakej miere obidvoch rodičov. Matka uspokojuje ich citové potreby, otec je pre nich autoritou. Obidvaja rodičia by sa mali podrobiť odbornej pomoci a absolvovať ju. Pri otázke zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti otca je potrebné zvažovať, či by maloleté deti mohli byť ohrozené na zdraví po požití alkoholu matkou, preto navrhol vyhovieť podanému návrhu.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Podľa § 62 ods. 3, 4 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa Zákona o životnom minime. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 146 ods. 1, písm. a) Obč. súd. por. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať i bez návrhu.

Postupujúc podľa označenej právnej úpravy súd návrh zamietol pre nenaplnenie podmienok vyžadovaných § 36 ods. 1 Zákona o rodine. Základnou podmienkou pre úpravu výkonu rodičovských práv a povinností je, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti. Práve táto podmienka nie je naplnená. Rodičia maloletých detí už po vydaní rozsudku tunajšieho okresného súdu č. k. 8P/70/2013-126 zo dňa 04.06.2014 obnovili spolužitie. Ich vzťah bol turbulentný, matka bola spolu s maloletými deťmi aj v Pálkovom centre, čo je zariadenie charakteru krízového centra. Z tohto zariadenia sa však matka s deťmi opäť vrátila do spoločnej domácnosti. Obnovou manželského spolužitia došlo k strate účinnosti rozsudku č. k. 8P/70/2013-126 zo dňa 04.06.2014, tak ako ustálila súdna prax (R R 31/1968 a R 8/1982). Nebolo preto potrebné toto rozhodnutie rušiť.

V čase vyhlásenia tohto rozhodnutia rodičia žijú v spoločnej domácnosti. Nebolo sporné, že matka vypadáva zo svojej rodičovskej pozície v dôsledku svojho psychického ochorenia, ale aj v dôsledku požívania alkoholu. Otec detí tvrdil, že matka sa o deti nevie postarať ani v triezvom stave. Toto tvrdenie je však v rozpore s výpoveďou matky a zisteniami kolízneho opatrovníka, keďže rodina je viac rokov monitorovaná, zaradená do rôznych programov sociálnej pomoci a odborného poradenstva, ktoré však rodičia dostatočne a v potrebnom rozsahu nevyužívajú. Základným problémom nezhôd medzi rodičmi nie je to, či je matka schopná o deti sa postarať, ale to, či tak robí podľa predstáv otca detí. Toto bolo riešené už aj v konaní tunajšieho okresného súdu sp. zn. 8P/70/2013. Ako typický príklad neschopnosti matky postarať sa o deti otec uviedol situáciu vyžadujúcu zabránenie prístupu dieťaťa k sporáku. Matka volí cestu dohovárania, otec aj rásnejší postup. Prístup k výchove maloletých detí zo strany matky nepredstavuje jej neschopnosť sa o ne postarať, je odlišný od prístupu otca. Na druhej strane je to otec, kto pod rúškom ochrany detí tieto odnáša zo spoločnej domácnosti k svojej matke a jeho matka následne neumožní matke dieťať ani výkon takého základného práva, akým je vyzdvihnutie dieťaťa z materskej školy, a to ani v prípade, kedy matka nie je pod vplyvom alkoholu. Tvrdenie o tom, že maloletý L. sa matky bojí, nebolo preukázané, dieťa podľa vyjadrenia materskej školy občas odmietavo reaguje voči každému z rodičov. Na druhej strane požívanie alkoholu matkou nemožno prehliadnuť a možno súhlasí s otcom detí, že týmto spôsobom matka deti vystavuje nebezpečenstvu. Obidvaja rodičia, keďže žijú v spoločnej domácnosti, majú rovnakú mieru práv a povinností vo vzťahu k maloletým deťom. Pokiaľ matka vypadáva z rodičovskej úlohy, jej plné bremeno nesie otec detí, ktorý ju plní. Otec vo vzťahu k starostlivosti o maloleté deti napriek tomu, že chodí do zamestnania nerobí nič navyše, zabezpečuje len plnenie svojich základných rodičovských povinností. Otec by musel zvládnuť starostlivosť o maloleté deti aj za matku, napr. ak by pracovala v cudzine v niekoľkodenných pracovných turnusoch tak, ako ju zvládajú ostatní rodičia. Postoj otca poukazujúci na to, že vo vzťahu k maloletým deťom koná nad rámec svojich rodičovských povinností, prezentovaný aj na pojednávaníach, je nesprávny a vzhľadom na osobnostné založenie vo vzťahu k matke je frustrujúci, vyvolávajúci pocit viny. Súd opakovane apeluje na obidvoch rodičov, aby sa konečne začali správať ako rodičia nesúci zodpovednosť za výchovu ich detí.

Nad výchovou detí je aktuálne nariadený dohľad rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 07.08.2015 č. k. 9P/33/2015-35, právoplatným 21.08.2015 po dobu jedného roka, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, preto súd nepristúpil k uloženiu iných výchovných opatrení.

Len pre úplnosť súd udáva, že dňa 04.06.2014, kedy bol vydaný rozsudok č. k. 8P/70/2013-126 o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky (konanie bolo začaté na základe návrhu otca, ktorý navrhol zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti), rodičia v čase vydania tohto rozsudku síce bývali v jednom byte, ale nevedli spoločnú domácnosť a nefukčný bol aj ich partnerský vzťah. Aj postoj otca, ako je uvedené na strane 9 posledného ods. tohto rozsudku preukázal dôvodnosť úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, keď otec mal zachované právo styku s maloletými synmi, lebo rodina zatiaľ obývala spoločný byt.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a) Obč. súd. por., keďže ide o konanie, ktoré je možné začať aj bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou podpísaného okresného súdu na Krajský súd v Žiline v 3 písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§42 ods. 3 Obč. súd. por. - kto ho robí, ktorému súdu je určené, akej veci sa týka a čo sleduje, dátum a podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 Obč.súd.por.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že (§ 205 ods. 2 Obč.súd.por.): a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1; b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§205a); f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak si povinný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže oprávnený navrhnúť exekúciu podľa Exekučného poriadku, v časti výchovy aj súdny výkon rozhodnutia.